

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

*МАКОДА С.А., К.Е.Н., ДОЦЕНТ, НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством посідає одне з основних місць в системі зміцнення економічного потенціалу, посилення конкурентоспроможності та соціального статусу господарюючих суб'єктів, поліпшення умов господарювання і створення потенціалів для зростання дохідності продукції, яка виготовляється. Одним з шляхів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення є вивчення та вирішення питання оцінки результативності виробничо-господарської діяльності.

На сьогоднішній день питання економічного змісту та аналітичного забезпечення обліку залишаються відкритими. Не до кінця вивчені та досліджені значна кількість суперечливих положень в частині системного аналізу господарської та фінансової діяльності підприємства, що і підкріплює значущість формування обліково-аналітичного забезпечення управлінської діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день немає однозначного погляду на порядок формування обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством. Однак можна з впевненістю говорити, що вивченню цього питання присвячені праці великої кількості дослідників. Так вчений-економіст Пуцентейло П.Р. посилається, в своїх працях, і ми повністю його підтримуємо, на вчення з цього напрямку, які розпочалися ще у середині 90-х рр. ХХ ст., Поповою Л.В. Вона ввела поняття «обліково-аналітична система», яка направлена на впорядкування інформації облікового характеру [1, с. 35].

Дослідження теоретико-методичних питань обліково-аналітичного забезпечення довели, що в цілому дана проблема досліджувалась і багато вітчизняних та зарубіжних вчених висловили свої точки зору стосовно цього питання.

Теоретико-методичні та практичні проблеми проведення економічного аналізу в підприємстві досліджені в наукових публікаціях Гузінського О.Д. [2], Кіндрацької Г.І. [3], Лазарішиної І.Д. [4], Шеремета А.Д. [5], та багато інших, однак потреба в вивченні та подальшому дослідженні цього питання залишається відкритою і

потребує дослідження в частині організації обліково-економічного аналізу в підприємстві.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає в уточненні та обґрунтуванні значення обліково-аналітичного забезпечення в здійсненні управління підприємством.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток підприємства зумовлений ефективним його функціонуванням, саме для забезпечення високого рівня ефективності потрібна чітка та стабільна система управління. Обліково-аналітичне забезпечення здатне поєднати в собі такі основні функції ефективного управління як: облік, аналіз, аудит. Так, окремі дослідники характеризують досліджувану категорію як повністю або частково децентралізовану системою, в рамках якої здійснюються функції збору, обробки та оцінки всіх видів інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень [1, с. 36].

Не можна говорити, що саме така думка повністю відображає суть досліджуваного питання обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством. Потрібно брати до уваги аналітичні дані, які є основою для економічного обґрунтування прийняття стратегічних рішень, зокрема, раціоналізації обсягів виробництва, оптимізації перспектив подальшого розвитку економіки та підприємства. Велике значення має дослідження ступеня аналітичності інформації. В загальному вигляді під аналітичність інформації слід розуміти її точність та відповідність вимогам і завдання економічного аналізу. Аналітичність даних – це деталізація даних, які містяться в обліку та розмежовуються за важливими економічними ознаками. Так Кузьмінський А.М. стверджує, що під аналітичною інформацією перш за все слід розуміти результативні показники, необхідні при проведенні аналізу для отримання таких показників використовують різну економічну інформацію: облікову, планову, оперативну [6, с. 43].

Значення обліково-аналітичної системи, на думку Попової Л.В., Маслова Б.Г. та Маслової І.А., полягає в об'єднаному аналізі облікових і аналітичних даних по декільком операціям в єдиний процес, проведенні оперативного мікроаналізу, дотримання умов безперервності цього процесу і використанні його результатів при виробленні рекомендацій для прийняття управлінських рішень. При цьому загальна методологія та нормативні положення обліку та аналізу удосконалюються для раціонального використання в єдиній обліково-аналітичній системі [1, с. 36].

Великого значення для розкриття основної ідеї системи обліково-аналітичного забезпечення має нормативно-правова її частина. Так склалося, що на сьогоднішній день розвиток економіки

України в цілому і підприємства окремо, тісно залежить від реформаторських зрушень, які диктуються європейським вектором розвитку і несуть на меті максимізацію ефективності діяльності як економіки країни так і кожного підприємства окремо. Вимоги до обліково-аналітичної інформації мають відображення у принципах бухгалтерського обліку, які зафіксовані у ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [7].

Інформаційно-аналітичне забезпечення управлінської діяльності на підприємстві передбачає:

- дослідження та розуміння економічних законів, принципів і тенденцій;
- підвищення науково-економічної обґрунтованості стратегічних і тактичних планів і нормативів;
- вивчення виконання планів і дотримання нормативів;
- пошук резервів підвищення ефективності виробництва;
- визначення економічної ефективності використання ресурсів;
- прогнозування результатів;
- дослідження комерційного ризику;
- порівняльний аналіз маркетингових заходів;
- підготовка аналітичних матеріалів.

Система аналітичного забезпечення, діючи безперервно, підвищує якість і розширює сферу практичного застосування інформації, позитивно впливаючи на якість звітності у процесі її підготовки і складання, тобто на ефективність управлінської інформації для сторонніх користувачів. У цьому головне призначення і головна суть аналітичної системи, реалізацію якої доцільно покласти на аналітика і бухгалтера, що займається первинною обліковою та аналітичною інформацією. Поняття «аналітичне забезпечення» застосовується для визначення якісного стану облікових і аналітичних процесів, які є необхідними, для задоволення інформаційних потреб керівників і достатніми для прийняття управлінських рішень [8, с. 197].

Умови формування повноцінного обліково-аналітичного забезпечення залежать від ряду факторів впливу, до яких можна віднести налагодженість системи збору інформації, узагальнення та обробки її потоків, оперативність реагування, чіткість та координація управлінських дій та рішень як результат. Значущість аналітичного забезпечення підкреслюється ще й тим, що завдяки їй виконується функція візуалізації фінансової картини даних по підприємству та виникає можливість створення максимально комфортних та перспективних умов для економічного зростання та розвитку підприємства.

Висновки. Отже, можна сказати, що безперечними залишається факт актуальності обліково-аналітичного забезпечення в управлінні підприємством. Встановлено, що цей процес не можливий без дотримання ряду положень та принципів облікового, аналітичного та аудиторського характеру. Якість управлінських рішень, які формуються на основі обліково-аналітичного забезпечення, залежить від оперативності та точності інформаційного забезпечення даного процесу та швидкості реагування на зміни в ньому. Для більш ефективної процедури налагодження системи обліково-аналітичного забезпечення мають створюватися всі умови на підприємстві, адже наслідком роботи системи є якість управлінських дій та прибутковість підприємства в кінцевому результаті.

Література.

1. Попова .В. Основные теоретические принципы построения учетно-аналитической системы / Л.В. Попова, Б.Г. Маслов, И.А. Маслова // Финансовый менеджмент. – 2003. – № 5. – С. 34-37.

2. Гудзинський О.Д. Теоретичні аспекти формування обліково-аналітичного механізму менеджменту / О.Д. Гудзинський, Г.Г. Кірейцев, Т.М. Пахомова // Облік і фінанси АПК. – 2008. – № 3. – С. 89-93.

3. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз : [підручник] / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній. – Львів : «Магнолія 2006», 2008. – 440 с.

4. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика : [монографія] / І.Д. Лазаришина – Рівне : НУВГП, 2005. – 369 с.

5. Шеремет А.Д. Теория экономического анализа : [учебник] / А.Д. Шеремет. – [3-е изд., доп.]. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 352 с.

6. Кузьминский А.Н. Учетная и аналитическая информация в объединении / А.Н.Кузьминский. – К. : Высшая школа, 1978. – 96 с.

7. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України: від 16 липня 1999 р., № 966-XIV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. – 2015. – № 1. – С. 194-198.

References.

1. Popova L.V., Maslov B.G., and Maslova I.A. (2003). Osnovnyye teoreticheskie printsipy postroeniya uchethno-analiticheskoy sistemy [The main theoretical principles of accounting and analysis system]. *Finansovyy menedzhment – Financial management*, No 5, pp. 34-37 [in Russian].

2. Gudzins'kiy O.D., Kireytsev G.G., and Pakhomova T.M. (2008). Teoretichni aspekti formuvannya oblikovo-analitichnogo mekhanizmu menedzhmentu [Theoretical aspects of formation of accounting and analytical mechanism for management]. *Oblik i finansi APK – Accounting and Finance AIC*, No 3, pp. 89-93 [in Ukrainian].

3. Kindrats'ka G.I., Bilik M.S., and Zagorodniy A.G. (2008). *Ekonomichniy analiz [Economic analysis]*. Lvov: «Magnoliya 2006», p. 440 [in Ukrainian].

4. Lazarishina I.D. (2005). *Ekonomichniy analiz v Ukraini: istoriya, metodologiya, praktika [Economic analysis: history, methodology, practice]*. Rovno: NUVGP, p. 369 [in Ukrainian].

5. Sheremet A.D. (2011). *Teoriya ekonomicheskogo analiza [The theory of economic analysis]*. (3d ed.). Moscow: INFRA-M, p. 352 [in Russian].

6. Kuz'minskiy A.N. (1978). *Uchetnaya i analiticheskaya informatsiya v ob'edinenii [Accounting and analytical information in the Union]*. Kyiv: Vysshaya shkola, p. 96 [in Russian].

7. Pro bukhgalters'kiy oblik i finansovu zvitnist' v Ukraini: Zakon Ukraini: vid 16 lipnya 1999 p., № 966-XIV [On accounting and financial reporting in Ukraine": the Law of Ukraine of 16 July 1999, No. 966-XIV]. (1999, 16 July)./ *Verkhovna Rada Ukraini – The Verkhovna Rada Of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].

8. Putsentylo P.R. (2015). Osoblivosti funktsionuvannya analitichnogo zabezpechennya pidpriemstv [Peculiarities of functioning of analytical support of enterprises]. *Innovatsiyna ekonomika – Innovative economy*, No 1, pp. 194-198 [in Ukrainian].

Анотація.

Макода С.А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством.

Метою написання статті є розгляд значення аналітичного забезпечення діяльності підприємств. Теоретичною і методологічною основою статті є положення наукових думок вітчизняних та зарубіжних вчених. Були застосовані методи: аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта і предмета дослідження; абстрактно-логічний (теоретичний узагальнення та формулювання висновків); конструктивний та експериментальний (формування управлінського рішення за допомогою аналітичного забезпечення). Встановлено що процес обліково-аналітичного забезпечення базується не дотриманні ряду положень та принципів облікового, аналітичного та аудиторського характеру. Обгрунтовано методичні підходи щодо аналітичного забезпечення процесу управління

підприємством. Встановлено, що аналітичне забезпечення – це система збору та обробки даних, що передбачає подальше прийняття рішень, від яких і залежить прибутковість підприємства. Уточнено мету аналітичного забезпечення управління підприємствами. Запропоновано шляхи оптимізації обліково-аналітичного забезпечення в управлінні підприємством.

Ключові слова: аналіз, обліково-аналітичне забезпечення, аналітичне забезпечення, інформація, управління.

Аннотация.

Макода С.А. Учетно-аналитическое обеспечение управления предприятием

Целью написания статьи является рассмотрение значения аналитического обеспечения деятельности предприятий. Теоретической и методологической основой статьи является положение научных мыслей отечественных и зарубежных ученых. Были применены методы: анализа и синтеза – для изучения объекта и предмета исследования; абстрактно-логический (теоретические обобщения и формулирования выводов) конструктивный и экспериментальный (формирование управленческого решения с помощью аналитического обеспечения). Установлено, что процесс учетно-аналитического обеспечения базируется не соблюдении ряда положений и принципов учетного, аналитического и аудиторского характера. Обоснованы методические подходы аналитического обеспечения процесса управления предприятием. Установлено, что аналитическое обеспечение – это система сбора и обработки данных, предусматривающий дальнейшее принятие решений, от которых зависит прибыльность предприятия. Уточнена цель аналитического обеспечения управления предприятиями. Предложены пути оптимизации учетно-аналитического обеспечения в управлении предприятием.

Ключевые слова: анализ, учетно-аналитическое обеспечение, аналитическое обеспечение, информация, управление.

Abstract.

Makoda S.L. Accounting and analytical management of the enterprise.

The purpose of writing is to examine the importance of analytical support activity. The theoretical and methodological basis of the article is the provision of scientific opinions domestic and foreign scientists. Were the methods: analysis and synthesis – to study the object and subject of study; abstract logical (theoretical generalizations and drawing conclusions); constructive and experimental (building management solutions via analytical software). It was established that the process of accounting and analytical support based not subject to certain provisions and principles of accounting, analytical and audit function. Grounded methodological approaches to analytical support for process management. Found that analytical support – a system for collecting and processing data provides further decisions on which depends the profitability of the company. Specified purpose analytical software enterprise management. The ways of optimization of accounting and analytical support in enterprise management

Keywords: analysis, accounting and analytic support, analytic support, information, management.